

1756.

*

1. Ackermann, Joh. Siegfriedus : Programma, quo ordinarius seniores et reliqui doctores fac. jur. ad reuerentiam Joh. Siegfriedi Ackermanni . . . reuerentiam iurabant.
2. * Bornius : Programma, quo ordinarius senior et reliqui fac. jur. auresores memoriam Bornianam . . . celebrandam indicunt.
3. Bachius, Fr. Augustus : De his, quae imputantur in quartam fiduciarum ad l. 91, 2 ad leg. Falc.
4. Bachius, Fr. Augustus : De prerogatione jurisdictionis.
5. Bachius, Fr. Augustus : De multa praesentiali in emptione venditione.
6. Bauer, Johann Gottfriedus, fac. jur. procancellicus. De amittendo familiari hereditari in favorem domini testimonio : Programma, quo summus in utroque iure honores Joh. Augusto Philippo Kerpseh . . . conferendis indicunt.

1756.

7. Boetius, Joh. Godual: De Henrico VIII, Angl-
rege, imperium Romanum post obitum Maxi-
milianus I affectante.
8. Breuning, Christianus Henricus: Juris naturalis qual-
sitonum specimen I.
9. Curati, Johannes Theodoricus: Sententia Seeverbrae
declarata super conditione Aquitici, nepotes
postumos instituenti et lege Tunisia Villea
10. Curati, Johannes Theodoricus: Super legato partitionis
11. Eckard, Dietrich Gottfried; fac. jur. priv. cancellarius:
Programma, quo honores in jure sumuntur - - Festschrift
Ludovico Klingeling - - conspectus indicit
12. Graepel, Carl Rudolphus: De imputandis delictis.
13. Gutschmidius, Christianus Gottlieb: De feudis om-
nibus jure proprietatis omni ex parte consensu
nisi mutatio rationis feudorum communis speciationis

Quaestiones

14. Hommelius, Conradus Ferdinandus: Cur actiones
praetoriae annales sint? Programma, quo oratio-
nem Aristotelis . . . indicat.
15. Kleppsch, Julius August Philipp: De remissione
cautionis usufructuariae.
16. Mejus, Joannes Fredericus, ord. phil. et decanus:
De proverbiorum Germanicorum collectoribus.
Programma, quo ad memoriam Hieronimi . . . invi-
tat.
17. Mejus, Joannes Fredericus, ord. phil. pro-cancella-
rius: De sapientia proverbiorum veterum Germanorum
exemplis illustrata. Programma, quo ad experien-
tiam in phil. honores invitatur.
18. Seyditz, Fredericus Ludovicus: De jure consuetudi-
naris universali Germaniae mediae aevi in spe-
culis Saxonico et Suevico, quinque cognoscendi
ratione.

1756.

19. Heylius, Gustavus Henricus, Collegii jur. procancelle-
ris : Dichasmate. Programma, quo peregrin-
in ang. Trans Ludovic Conrad. indicit
20. Heylius, Gustavus Henricus : De beneficio restitutionis
contra rem judicatam, quae fit brevi manu.
21. Richter, Fr. Tobias : De conditione impossibili
ultima voluntati adjecta indistincte pro non
scripta habenda ad § 107. de hered. instituta
Programma, quo Disputationes publicae indicit
22. Richter, Fr. Tobias : De principia Feli. cura et
leges patrias cognoscendas attendit. Programma
quo ad audendam orationem solemnem
invitat.
23. Richter, Fr. Tobias : Disputatio juridica de
selectiora juris principia ad ord. Dig. Exposita
libr. 18 specimen I continens

1756.

24. Schumann, Gullib : Secretariorum historie philo-
sophicarum Specimen I.
25. Wiesand, Georg Hepton : De officio interpretis
circa sectam scriptoris.
26. Zoller, Fridricus Gullib : De remissione carbo-
nis circa legata ex die relicta. Programma, quo
ad orationem auspicalam invitatur.
27. Zollerus, Frid. Gullib : An stuprata in concursa
creditorum vota et alimenta infantis petere
possit ?

SPECIMEN II
EXERCITATIONVM

HISTORICO-PHILOSOPHICARVM

PHILOSOPHICARVM

H. GOTTLIEB SCHWANN

FEDERICO WILHELMO SCHNEIDER

LEIPZIG

A. MAYER & CO. VERLAG

LEIPZIG

LEIPZIG

INSTITVTI RATIO.

requentes exercitationes disputatorias publicas Serenissimi Principis Ordinatio Academica Lipsiensis iniungit Magistris nostris legentibus et habilitatis, vtilitate quoque sua se commendat hoc status literarii institutum, dummodo id sine bile, *Philoveneres* studio, aliisque naeuis solius veritatis inuestigandae confirmandaeque causa suscipiatur. Raro autem iustae, vt nunc sunt, Commemorationes Academicae pro dignitate breui illo temporis spatio, quod iis ventilandis destinatum est, expendi et diiudicari possunt; illam itaque et Maioribus, et nostro tempore comprobata viam selegi, et argumenta vel ex vniuerso doctrinae campo, vel ex vna alteraque disciplina ad hanc cathedram spectante petita, succinctis thesibus includere, aut rationibus suffulta proponere consultum esse iudicavi. Speciminis loco nunc exhibeo, illius Philosophiae practicae partis, quam prudentiam civilem vocant, lineamenta quodammodo connexa; cynosura illa admodum vtilis et mihi in rerum, quae nunc in Europa geruntur, pelago iterum nauiganti. Ex amplissima et difficili doctrina nonnulla, subinde vt proponantur ab iuuenibus optima spei, et me Praefide defendantur curabo, non tam in eruditorum, quam eorum qui se erudiendos nobis sistunt gratiam; Praeclarum autem et iucundum erit peritiores ab arte peritorum iudiciis recedere. Ad opponendum itaque ex laudatae Ordinationis constitutione, Vos maxime, clarissimos Dominos Magistros legentes et habilitatos, amicos honoratissimos, aliosque etiam Viros excellentissimos et doctissimos, si adesse velint, qua par est obseruantia, inuito. Caeterum Deum immortalem et Trinunum, omnis verae sapientiae et prudentiae fontem vnicum et largitorem benignissimum, Praesidem et moderatorem omnium consiliorum et operum humiliter rogo, vt bene faueat instituto, si eius Gloria, Academiae et literarum decus, nostraque salus inde promoueri possit; Europae vero halcyonia in ecclesiasticis et politicis concedat quam clementissime!

I.

Politica siue *Prudentia ciuilis* est illa Philosophiae practicae pars, quae prudentiae regulas et cautiones ad Ciuitatem Statusque in ea existentes specialiter applicat in singulorum et commune bonum.

II.

Pro diuerso respectu varie diuiditur v. g. in *priuatam et publicam, generalem, specialem et specialissimam, ordinariam et extraordinariam*, quae nonnullis est *Ratio Status*.

III.

Differt a Prudentia in genere, Ethica, Iure naturae, publico vniuersali et particulari, nonnulla tamen ex singulis petit, inprimis in doctrina de *Ciuitate eiusque Genesi et Analyfi*.

IV.

Ciuitas siue *Respublica* est multorum hominum sub communi imperio consociatio, pactis expressis vel tacitis eum potissimum in finem inita, vt providente Deo, communi imperantium et ciuium securitati et felicitati melius consulatur.

V.

Status vox in *genere* denotat complexum eorum quae ad cuiuslibet conseruationem et durationem pertinent, in *specie* est modus homini impositus in viribus abundans vel deficiens.

VI.

Summa communis imperii in Ciuitate potestas dicitur *Maiestas*, quam laedunt *Machiauellisticae* et *Monarchomachi*.

VII.

Iura maiestatica vulgo diuidunt in *immanentia* et *transeuntia*.

VIII.

Imperantis officium est, Iuribus maiestaticis vti ad promouendum singulorum et commune bonum; *ciuium*, suas conferre operas et vires, vt imperantes officio satisfacere possint.

Conferantur de his omnibus Scriptores Iuris Naturae et Gentium, placentque nobis prae reliquis *Mich. Henr. Gribneri* Icti Principiorum Iurisprud. natural. Libri IV. 8uo. inter recentiores commendandum *Francis Hutcheson's System of moral Philosophy*. London 1755. 4. quod germanice etiam prodiit Lipsi. 1756. 8uo.

IX. *Com-*

IX.

Commuñe autem et *singularum* in Ciuitate *bonum* consistit in recto Dei cultu, vita iusta et honesta, rerum sufficientia, protectione ac defensione contra internos et externos insultus.

X.

Media ad hunc finem obtinendum sunt leges, doctrinae, instituta, consilia formalia et personalia.

XI.

His praecognitis superstruenda primum sunt Praecepta prudentiae ciuillis ratione *Status Oeconomici et priuati*, qui est fundamentum et fulcrum Ciuitatis s. Reipublicae; et complectuntur pleraque *prudentiae ciuillis priuatae* capita.

In causis neglectae in Academicis doctrinae oeconomicae politiae et camerae inquirunt cl. *Dithmarus*, in der Einleitung zu den Oeconomischen, Policy- und Cameral-Wissenschaften in svo, aliique.

XII.

Dein praecepta *prudentiae ciuillis publicae* cognoscenda sunt. quae respiciunt vel Statum Reipublicae conseruandi s. regnandi *in genere* vel *in specie*, ratione α) *prudentiae togatae*, circa leges et iudicia, poenas et praemia, ministros et magistratus inferiores, aerarium, tributa ac vestigalia, commercia et rem monetariam, Religionem et Ecclesiam, literas et Scholas ac Academias, β) *prudentiae sagatae*, circa bellum et pacem, foedera et legatos.

XIII.

Formae dein Ciuitatum cum sint variae, simplices vel compositae s. mixtae, legibus fundamentalibus innixae vel ab iis aberrantes, prudentiae ciuillis praecepta circa eas quoque sunt ponderanda.

XIV.

Imo peculiariora extant prudentiae ciuillis praecepta de *Vita Aulica*.

Conf. *Dan. Erenita* de vita aulica, aliique; et de reliquis praecipis, Scriptores Prudentiae ciuillis v. g. *Hertius*, *Buddeus*, *Hofmannus*, *Rüdigerus* aliique.

XV.

Cum autem omnes Status et Ciuitatum formae in hac rerum humanarum imperfectione et corruptione *naeuos* suos habeant, et *incommoda* verineant, praecepta etiam prudentiae ciuillis de incommodis, quae homines in omni statu premunt, sunt addenda.

XVI.

Generalis prudentia civilis innititur principiis Ethices, Iuris Naturae et Oeconomiae. *Specialis*, principiis α) Historiarum cum suis adiunctis, Genealogiae, Geographiae, Chronologiae, β) Experientiae.

XVII.

Ex Iuris naturalis et positivi, Prudentiae generalis et specialis, Historiarum et Experientiae principiis componitur doctrina, quae nunc *Notitiae Statuum*, siue reipublicae singularis, nomine circumfertur.

XVIII.

Diuidunt eam nonnulli in *architectonicam* et *reftoriam*; si enim theoretice Status Europae singulos explices *Notitia Statuum*, si practice in ea verferis *Statistica* dici posse videtur.

Dissentit quodammodo *Achenwallius* in Praefat. nouissimae Editioni, *Notit. Stat. Europ.* praefixa.

XIX.

Specialissimae prudentiae civilis publicae pars esse videtur, si vniuersam *Europae* faciem et compagem, vt nunc est, contempleris, et, de *Statu Europae*, dicitur doctrina, cuius triplex obiectum diuersissimae indolis a nonnullis constituitur: *Religio Christiana*, *Aequilibrium*, et *Commercia*.

Cur artes et scientias omittant et num *recte* id fiat quaeritur? Spectat huc quoque prudentia de re literaria in genere, et de prudentia academica in specie.

XX.

Religionem in habitu ad Rempublicam affligit *Hierarchia romana*, Rempublicam in Rebuspublicis s. Ciuitatibus constituentem, totius Europae maximam.

Conf. *Sam. Pufendorffius* in *Introduct.* ad *histor. vniu.* capite X. separatim cum notis edito a *Thomasfo*.

XXI.

Aequilibrium quadruplex nunc in Europa conspicuum esse existimant: 1) *Septentrionale*, 2) *Italicum*, 3) *Germanicum*, 4) *Potentiarum maritimarum*.

Conf. the *present State of Europe*, explaining the Interests, Connections, Political and Commercial Views of its several Powers etc. *London*. 1753. suo.

XXII.

XXII.

Europae *Commercia* nexum habent cum *Commerciis* in utramque Indiam orientalem et occidentalem, vel *fructuosum*, vel *luctuosum*.

Conf. Praefidis notae ad versionem *Beloniana*e *Dissertationis* de *Commerciis* in 4to Lips. 1752. et Caroli Güntheri *Ludovici* P. P. Lips. molimina de *Systemate* mercatorio, *Historia* et *Statu* *Commerci*orum *Europae*orum, Lips. 8vo. m. 1756.

XXIII.

*Peculiar*ia etiam huius, quam dicimus *Prudentiam* civilem publicam *Europae*am, extant praecepta, quae multum illustrant *Foedera* et *Conventiones* *Europae*arum gentium circa haec momenta.

XXIV.

Nullo modo sine his principiis intelligi et applicari possunt *Systemata* *Europae* politica, *negociationes* in causis publicis quae nunc peraguntur, imo *foedera* et *conventiones*.

Conf. Praefidis *Diss.* de *Systemate* *Europae* politico. Lips. 1753.

XXV.

Scitu *necessaria* est *specialissima* haec prudentiae civilis pars *Imperantibus* eorumque legatis, ministris et consiliariis; *reliquae* prudentiae civilis partes *profunt* *ICtis*, et *parentibus* ad explendam boni Civis fidem, omnium notitiam ut *Historicus* habeat necesse est, qui iustum ex factis et rerum, quae nunc geruntur, narrationibus fructum referre cupit.

XXVI.

Haud improbandum videtur, quod *Pythagoras* regendae *Reipublicae* disciplinam auditoribus suis ultimam tradiderit, iam doctis sapientibus et beatis.

Conf. *Augustinus* Lib. II. de *Ordine* ad *Zenobium*.

XXVII.

Acquiritur autem integra haec doctrina. 1) *Divino* auxilio. 2) *Institutione* *fideli* tam ex *Doctorem* et *peritorum* ore, quam ex *libris* et *meditatione*. 3) *fructuosa* *Conversazione*. 4) *Solerti* *Exercitatione* et *Usu*.

Conf. *Eccles.* IX. v. 13. *sqq.* et *Praefidis* *Dissertatio* de *doctrina* *Prudentiae* *civilis* *publicae* *academica* Lips. 1752. ut et *Programma*, an *nexus* *feudalis* *Ducatum* *Parmae* *Placentiae* et *Guastallae* cum *Imperio* *romano*-*germanico* adhuc *subsistat*? Lips. 1750. 4.

XXVIII.

Vtile tandem est cognoscere et excolere doctrinae de prudentia civili *historiam* *literariam*.

COROL-

COROLLARIUM

pro scribente de suis temporibus,

e *Herodiani* Historiarum initio iuxta *Angeli Politani* versionem petitum.

Qui res antiquas posteris prodiderunt, veteremque Historiae memoriam renouare literis studuerunt, ei magna ex parte dum famam eruditionis affectant, nomenque suum conantur ab iniuria obliuionis asserere, minus sane multam in veri peruestigatione quam in exornanda componendaque oratione industriam posuerunt; rati scilicet, neque si quid in rebus a seculo suo remotissimis falsi proderetur posse refelli, et se tamen suauitate narrationis amplissimum laboris ingeniique sui fructum percepturos. Alii vero priuatis inimicitis, tyrannorumque odio prouecti, aut in laudes principum, ciuitatum priuatorumque hominum immodicis assentationibus effusi, tenues per se res atque humiles, scribendi tamen artificio longe supra veri fidem sustulerunt. Ego vero contra, non quidem acceptam ab aliis aut incognitam aut testibus egentem historiam, sed eorum, qui legent, sensibus adhuc memoriaeque inhaerentem, summa vel fide vel diligentia collectam conscribendam suscepi, sperans haud iniucundam fore posteritati earum rerum notitiam, quae multae sane atque magnae haud ita longo tempore acciderunt.

ULB Halle
007 231 954

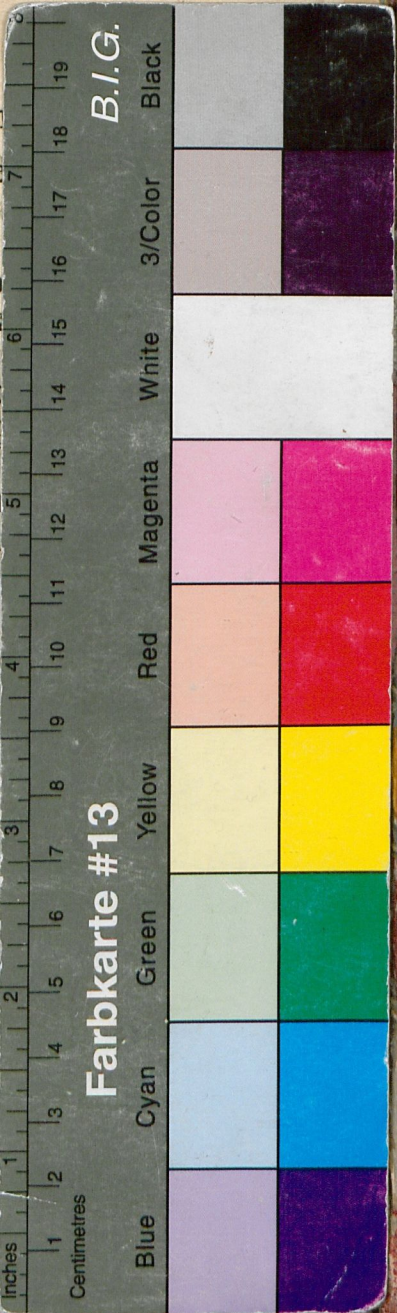
3

WIP

11557.

1756, 24.

SPECIMEN I.
EXERCITATIONVM
HISTORICO-PHILOSOPHICARVM

QVOD
CONSENTIENTE
PHILOSOPHORVM ORDINE
PVBLICO EXAMINI SVBMITTVNT
PRAESES
M. GOTTLIEB SCHVMANN
ET
RESPONDENS
FRIDERICVS GVILIELMVS SCHERELL
RAMMELB. MANSFELD.

A. MDCCCLVI. D. XI. AVGVSTI.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

H. D. J. ...

